

Entrevista a mossèn Joan Ramon Ezquerra

'Lleida, com altres ciutats i pobles, d'aquí i d'arreu, és terra de màrtirs'

ANNA MARIA GAYA . LLEIDA

Mossèn Joan Ramon Ezquerra, adscrit a la parròquia del Carme, de Lleida, és Coordinador de les Comissions dels màrtirs al Bisbat de Lleida. L'entrevistem amb motiu de la presentació dels dos llibres sobre alguns dels màrtirs que seran beatificats a Tarragona el proper 13 d'octubre: *Apuntes biogràfics sobre Mons. Salvi Huix i Miralpeix i Un sacerdot camí del martiri*.

Aclarim conceptes: màrtir i beat?

Màrtir és una paraula que prové del grec, i vol dir "testimoni". Eclesialment s'anomena màrtir aquell que ha estat testimoni de Jesús fins a l'extrem de donar la vida per fidelitat a ell.

Beat: Quan, després d'un procés, de vegades llarg, es considera que hi ha proves suficients per assegurar que aquesta persona, que anomenem màrtir, realment ha estat assassinat per mantenir-se fidel a la fe (el que se'n diu "per odi a la fe"), aleshores l'Església el declara oficialment màrtir; i es pot ja passar a fixar la data per la seva beatificació.

El proper 13 d'octubre de 2013 hi haurà beatificacions massives a Tarragona. Quines persones seran beatificades i per què?

Realment s'està preparant una gran beatificació a Tarragona pel 13 d'octubre vinent. El nombre de persones, en aquests moments, no està encara tancat, perquè a alguns processos els falta l'últim "control".

S'espera que seran beatificades unes 520 persones. Són de molts bisbats, de tot l'Estat Espanyol. Hi ha laics/ques, religiosos/es de distintes congregacions, sacerdots seculars, tres bisbes. És a dir, de tots els estaments de l'Església. En total estan compresos en 34 processos diferents, alguns dels quals es van iniciar fa més de seixanta anys.

Per què a Tarragona i no a Roma? Per què s'ha escollit Tarragona dins de l'Estat espanyol?

Des del Pontificat del papa emèrit Benet XVI, el Papa es reserva les canonitzacions (que és l'últim pas per considerar-los sants o santes), i sol fer-ho a Roma perquè aquests sants tenen com un reconeixement universal. En canvi les beatificacions solen fer-se als llocs d'origen, i el Sant Pare delega a algun bisbe o cardenal que ho faci en el seu nom.

En aquest cas, els llocs d'origen dels 520 beats són múltiples, pobles i ciutats de tot l'Estat Espanyol. Per raons pràctiques es va considerar que era oportú fer la beatificació de tots en una cerimònia conjunta.

On? No va ser tan fàcil escollir la ciutat. De tota manera, hi havia raons molt serioses per fer-la a Catalunya: gairebé la meitat dels 520 màrtirs són de Catalunya o els processos han estat fets des dels bisbats de Catalunya. Concretament el procés de Tarragona inclou 147 màrtirs; i els cinc processos preparats des de Lleida n'inclouen 95. Per altra banda, dels tres bisbes que seran beatificats, a part del de Jaén, els altres dos són catalans, el de Lleida i l'Auxiliar de Tarragona.

És per això que la Conferència Episcopal Espanyola va votar per una molt gran majoria que fos Tarragona el lloc de la beatificació. Per altra banda, Tarragona ha estat considerada sempre

com la primera ciutat martirial de la península ibèrica, pel fet del martiri del bisbe sant Fructuós, i els seus diaques Auguri i Eulogi, l'any 259.

Quants sacerdots i religiosos seran beatificats? Quina ha estat la dedicació del bisbat de Lleida a promoure aquesta causa?

La Causa del bisbe màrtir Mons. Salvi Huix Miralpeix es va començar en els anys 40 del segle passat, ara fa ja uns setanta anys; com s'acostuma, és un treball d'una Comissió Històrica, que procura recollir tota la documentació possible sobre els fets que provenen la condició de màrtir, en aquest cas del bisbe, i també el treball del tribunal instituit a l'efecte, que interroga a totes aquelles persones que van conèixer els fets i fan davant el tribunal la corresponent declaració. Tota la documentació de la diòcesi es porta després a Roma, on unes altres comissions estudiaran cada cas, veuran si tot s'ha fet segons Dret i haurà de passar diversos "controls" per tal d'assegurar la condició de màrtir, testimoni de la fe. No és gens senzill; l'Església procedeix amb molt de rigor històric i jurídic en aquests assumptes.

El mateix que diem del Bisbe Huix ho podem dir també dels dos mossens diocesans coneguts com a "los curetas de Monzón": Josep Nadal i Guiu, natural de Bell-lloc d'Urgell, i José Jordán Bleuca, del poble d'Azlor (Osca), que eren vicaris de la parròquia de Monzón, aleshores del Bisbat de Lleida, i que als seus 26 i 31 anys respectivament van ser martiritzats, els dos junts, a la ciutat de Monzón, a l'agost del 36. El seu procés també es va iniciar els anys 40 i ha tingut la mateixa evolució que el del Bisbe Huix.

Quines altres causes ha promogut el Bisbat de Lleida?

Des de Lleida es van promoure, també per aquells anys, el procés de 68 Germans Maristes, el de 19 Pares Mercedaris i el de quatre Pares Carmelites més un sacerdot diocesà de l'Urgell, germà d'un dels Carmelites. En total, són 95 màrtirs.

Com a vicepostulador, vostè, l'any 2003 va promoure la causa de Rafael García Segura, vicari general en temps del bisbe Salvi Huix, i 168 sacerdots i laics del bisbat. Com està aquest procés actualment?

Es va començar, tal com diu, l'any 2003. I el 5 de novembre de 2006 es va fer la cloenda del procés diocesà. Tot seguit es van portar a Roma les caixes de la documentació. A Roma s'inicià aleshores el que se'n diu procés romà. Els responsables, Postuladora i Relator, estan fent el que s'anomena "Positio", és a dir, el document probatori de la condició de màrtir per cadascuna de les persones del procés.

Lògicament, en tractar-se de 169, és laboriós i lent. Així, doncs, el procés porta ja set anys a Roma. No sabem quan es podrà resoldre i quina serà la resolució. Potser d'algunes persones es considerarà insuficient la documentació presentada.

Per què la Guerra Civil espanyola és temps de tants martiris?

En el llenguatge eclesial, quan es tracta d'esbrinar la condició de màrtirs, no es parla tant de "guerra civil" com de "persecució religiosa". El judici que l'Església ha d'emetre en els processos de martiri dels anys 1936 a 1939 a l'Estat Espanyol no fa referència a les confrontacions ideològiques, socials o polítiques d'aquella "guerra civil", sinó a la "motivació específica" per la que algunes persones van ser afusellades o assassinades. Si es demostra que va ser principalment perquè eren mossens o religiosos, o laics i laiques significativament catòlics, és aleshores quan l'Església estudia cada cas, i emet, si s'escau, el judici sobre la seva condició de màrtir.